

Fundacja rodzinna w Polsce

Raport zaktualizowany – rejestracja, działalność, podatki i
najważniejsze ryzyka praktyczne

stan prawny: 2026

Polska praktyka podatkowa

Zakres raportu

- rejestracja i organy
- katalog działalności z art. 5
- CIT, PIT, PCC i VAT

1. Konstrukcja prawna fundacji rodzinnej

Ustawa z 26 stycznia 2023 r. pozostaje podstawą organizacji i funkcjonowania fundacji rodzinnej.

Istota instytucji

Fundacja rodzinna jest osobą prawną tworzoną w celu gromadzenia mienia, zarządzania nim w interesie beneficjentów oraz spełniania świadczeń na ich rzecz (art. 2 ust. 1 u.f.r.).

Moment powstania

Osobowość prawną fundacja uzyskuje z chwilą wpisu do rejestru fundacji rodzinnych. Wcześniej działa jako fundacja rodzinna w organizacji.

Rejestr

Rejestr fundacji rodzinnych prowadzi Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim. Rejestr ma charakter jawny.

Funkcja gospodarcza i sukcesyjna

- narzędzie sukcesji majątku rodzinnego, nie klasyczna spółka operacyjna
- oddziela własność majątku od bieżącej konsumpcji beneficjentów
- pozwala ustanowić zasady świadczeń, kontroli oraz ładu rodzinnego w statucie

Praktycznie: statut i polityka świadczeń są kluczowe dla ograniczenia sporów rodzinnych i ryzyk podatkowych.

2. Rejestracja – procedura krok po kroku

Proces jest formalny: akt notarialny, statut, wniesienie mienia i wpis do rejestru.

1. Ustanowienie

akt założycielski albo testament;
wymagana forma aktu notarialnego

2. Statut

określenie celu, beneficjentów,
organów, zasad świadczeń, zmian
statutu i likwidacji

3. Fundusz założycielski

wniesienie mienia o wartości co
najmniej 100 000 zł (art. 17 u.f.r.)

4. Organy

obowiązkowo zarząd; w określonych
przypadkach także rada nadzorcza;
zgromadzenie beneficjentów gdy przewiduje
to ustawa lub statut

5. Zgłoszenie

wniosek do rejestru fundacji rodzinnych
wraz z załącznikami, w tym statutom i
oświadczeniem o wniesieniu mienia

6. Wpis

z chwilą wpisu fundacja nabywa
osobowość prawną; wcześniej działa
jako organizacja

Klucz praktyczny: dokumentacja rejestrowa powinna od początku odpowiadać planowanemu modelowi majątkowemu. Zmiany „po fakcie” często zwiększają ryzyka interpretacyjne.

art. 17

3. Dopuszczalny zakres działalności

Art. 5 ust. 1 ustawy o fundacji rodzinnej tworzy katalog zamknięty działalności dopuszczalnej.

Co do zasady dozwolone

- zbywanie mienia, jeśli nie zostało nabyte wyłącznie w celu dalszej odsprzedaży
- najem, dzierżawa i inne formy oddania mienia do korzystania
- uczestnictwo w spółkach, funduszach inwestycyjnych i podmiotach podobnych
- nabywanie i zbywanie papierów wartościowych, instrumentów pochodnych oraz praw podobnych
- pożyczki dla spółek z grupy i beneficjentów w granicach ustawy
- obrót walutami obcymi dla potrzeb płatności związanych z działalnością fundacji

Obszary sporne / ryzykowne

- działalność operacyjna niewymieniona w art. 5 – ryzyko 25% CIT z art. 24r ustawy o CIT
- obrót walutą wirtualną – dominująca praktyka organów wyłącza go z katalogu działalności dozwolonej
- aktywność nieruchomościowa o charakterze czysto spekulacyjnym wymaga ostrożnej kwalifikacji
- krótkoterminowy najem bywał kwestionowany przez organy, lecz linia WSA jest dla podatników korzystna

Orzecznictwo: WSA w Gdańsku (I SA/Gd 219/24) i WSA we Wrocławiu (I SA/Wr 807/24) uznały, że najem krótkoterminowy może mieścić się w art. 5 ust. 1 pkt 2.

„Do zakresu dozwolonej działalności (...) można zaliczyć uzyskanie przez fundację rodzinną przychodu w postaci wartości majątku otrzymanego w związku z likwidacją spółek zagranicznych, które jak wskazano we wniosku będą posiadały osobowość prawną oraz będą w krajach ich funkcjonowania podatnikami podatku dochodowego od osób prawnych. Podmioty te zostały wymienione w ww. przepisie art. 5 ust. 1 pkt 3 ustawy o fundacji rodzinnej. Z kolei przychód w postaci wartości majątku otrzymanego w związku z ich likwidacją powstaje wskutek uczestnictwa fundacji rodzinnej w tych spółkach.

W świetle powyższego, na tle przedstawionego we wniosku opisu sprawy, fundacja rodzinna w zakresie przychodu z tytułu otrzymania majątku likwidacyjnego spółek zagranicznych (będących odpowiednikami polskich spółek kapitałowych) będzie korzystała ze zwolnienia na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 25 ustawy CIT”

– **interpretacja indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej (KIS) z dnia 21 grudnia 2023 r. (sygn. 0111-KDIB1-2.4010.618.2023.1.MK).**

„(...) w sytuacji wynajmowania przez Fundację apartamentów na zasadach opisanych we wniosku, działalność taka będzie stanowiła działalność dozwoloną, o której mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o FR. Wadliwa interpretacja art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o FR doprowadziła do wydania interpretacji indywidualnej z naruszeniem art. 6 ust. 1 pkt 25 ustawy o CIT.

sygn. akt I SA/Wr 807/24 WSA we Wrocławiu

„(...) waluta wirtualna nie stanowi zagranicznego środka płatniczego, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 6 ustawy o fundacji rodzinnej. (...) Mając na uwadze powyższe, nieprawidłowe jest Pana stanowisko zgodnie z którym fundacja rodzinna będzie mogła korzystać z preferencji podatkowej – zwolnienia podmiotowego w podatku dochodowym od osób prawnych i reinwestować (kupować/sprzedawać waluty wirtualne (kryptowaluty) za pieniądź fiducjarny np. PLN, USD, EUR) bez podatku aż do momentu wypłaty na rzecz beneficjenta”.

– **interpretacja indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej (KIS) z dnia 4 sierpnia 2023 r. (sygn. 0114-KDIP2-1.4010.312.2023.1.KS)**

Stosownie do art. 5 ust. 1 u.f.r. ustawodawca zezwala fundacji rodzinnej wykonywanie działalności gospodarczej tylko w zakresie:

- 1) **zbywania mienia**, o ile mienie to nie zostało nabyte wyłącznie w celu dalszego zbycia,
- 2) **najmu, dzierżawy lub udostępniania mienia do korzystania** na innej podstawie,
- 3) **przystępowania do spółek handlowych, funduszy inwestycyjnych, spółdzielni oraz podmiotów o podobnym charakterze, mających swoją siedzibę w kraju albo za granicą, a także uczestnictwa w tych spółkach, funduszach, spółdzielniach oraz podmiotach,**
- 4) **nabywania i zbywania papierów wartościowych, instrumentów pochodnych i praw o podobnym charakterze,**
- 5) **udzielania pożyczek:**
 - a) spółkom kapitałowym, w których fundacja rodzinna posiada udziały albo akcje,
 - b) spółkom osobowym, w których fundacja rodzinna uczestniczy jako wspólnik,
 - c) beneficjentom.
- 6) **obrotu zagranicznymi środkami płatniczymi należącymi do fundacji rodzinnej w celu dokonywania płatności związanych z działalnością fundacji rodzinnej,**
- 7) **produkcji przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy produktów roślinnych i zwierzęcych, z wyjątkiem przetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych uzyskanych w ramach prowadzonych działów specjalnych produkcji rolnej oraz produktów opodatkowanych podatkiem akcyzowym, o ile ilość produktów roślinnych lub zwierzęcych pochodzących z własnej uprawy, hodowli lub chowu, użytych do produkcji danego produktu stanowi co najmniej 50% tego produktu,**
- 8) **gospodarki leśnej.**

Istotne!

Działalność, o której mowa w ust. 1 pkt 7 i 8, fundacja rodzinna może wykonywać wyłącznie w związku z prowadzonym gospodarstwem rolnym (art. 5 ust. 2 u.f.r.).

4. Podatki – model opodatkowania fundacji rodzinnej

Model podatkowy opiera się na odroczeniu CIT do momentu świadczeń albo wyjścia poza ustawowy katalog działalności.

Działalność mieszcząca się w art. 5

co do zasady objęta zwolnieniem z art. 6 ust. 1 pkt 25 ustawy o CIT

Fundacja rodzinna

zwolnienie z CIT co do zasady

Świadczenia / rozwiązanie / ukryte zyski

15% CIT po stronie fundacji – art. 24q ustawy o CIT

Działalność poza art. 5

25% CIT od tej podstawy – art. 24r ustawy o CIT

Po stronie beneficjentów

fundator i najbliższa rodzina: preferencje PIT; pozostali beneficjenci: zasadniczo 15% PIT

Podstawy prawne

CIT: art. 6 ust. 1 pkt 25, art. 24q, art. 24r
PIT: art. 20 ust. 1g, art. 21 ust. 1 pkt 157, art. 21 ust. 49, art. 30a

5. Wniesienie majątku do fundacji

Skutki podatkowe trzeba rozpatrywać odrębnie dla CIT/PIT, PCC i VAT oraz dla konkretnego składnika majątku.

CIT / PIT

Samo wniesienie majątku do fundacji rodzinnej co do zasady nie uruchamia modelu opodatkowania właściwego dla świadczeń. Konstrukcja ustawy odracza główne opodatkowanie do etapu świadczeń, rozwiązania fundacji albo działalności poza art. 5.

PCC

Ustawa o PCC zawiera katalog zamknięty czynności opodatkowanych. Samo wyposażenie fundacji w majątek nie jest w nim wprost wymienione; odrębnie trzeba oceniać towarzyszące czynności cywilnoprawne.

VAT

Brak jednej odpowiedzi dla każdego transferu. Znaczenie ma przedmiot wniesienia, status fundatora jako podatnika VAT oraz to, czy dochodzi do zbycia przedsiębiorstwa lub zorganizowanej części przedsiębiorstwa z art. 6 ustawy o VAT.

Rekomendacja: przed wniesieniem udziałów, nieruchomości, przedsiębiorstwa albo ZCP warto przeprowadzić odrębną analizę transakcyjną; ten obszar jest wrażliwy szczególnie na gruncie VAT.

6. Orzecznictwo i wnioski praktyczne

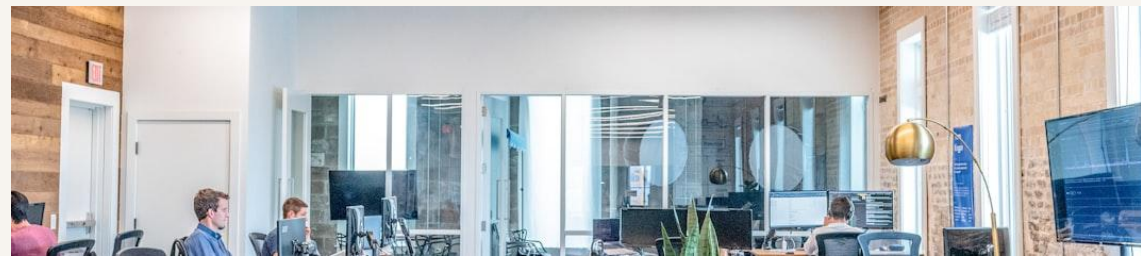
Na 2026 r. trzon regulacji jest stabilny, ale granice dozwolonej działalności nadal doprecyzowują interpretacje i sądy.

Wnioski z aktualnej praktyki

- najbezpieczniejsze zastosowanie to holding rodzinny i zarządzanie majątkiem
- największe ryzyko podatkowe pojawia się przy aktywności operacyjnej i hybrydowych modelach inwestycyjnych
- dla najmu krótkoterminowego sądy administracyjne prezentują podejście bardziej liberalne niż organy
- przy strukturach międzynarodowych i nietypowych aktywach potrzebna jest analiza indywidualna przed wdrożeniem

Checklista dla wdrożenia

1. zweryfikować statut z modelem aktywów
2. opisać zasady świadczeń i pożyczek
3. sprawdzić, czy planowana działalność mieści się w art. 5
4. przeanalizować VAT/PCC przy transferach majątku

Fundacja rodzinna jest skutecznym narzędziem sukcesyjnym, ale tylko wtedy, gdy model prawny i podatkowy zostanie zaprojektowany przed wniesieniem majątku.

KONTAKT

Artur Szczepański
doradca podatkowy nr. licencji 10563
ul. Kowalska 9, 20-115 Lublin

Tel. 605 55 2038

Mail: kontakt@arturszczepanski.pl